

Téma 6: Místo a úloha ozbrojených sil v integrovaném záchranném systému v ČR

Cíl: Seznámit studenty místem a úlohou OS v systému krizového řízení ČR a použitím v rámci IZS. Objasnit možný podíl AČR při řešení krizových situací nevojenského charakteru na území státu.

Úkoly pro samostatnou práci:

Seznámit se s úkoly OS uvedené v zákonech:

- č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky,
- č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému,
- č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení,

Prostudovat zadané kapitoly ve skriptech:

- JURENKA, Miroslav; MALACHOVÁ, Hana; URBAN, Rudolf. *Krizové řízení I.* Skripta. Brno: Univerzita obrany, 2016, 129 s. ISBN 978-80-7231-379-2.

-

Studijní literatura:

Viz. úkoly pro samostatnou práci

Obsah:

Úvod

Základním úkolem OS je připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení.

Ozbrojené síly ČR patří mezi ostatní složky IZS.

Ozbrojené síly při řešení krizových situací

- ❑ Jsou vyžadovány a používány tehdy, kdy základní složky IZS danou situaci nezvládají, nebo na ni nemají potřebné síly a prostředky.
- ❑ O jejich použití rozhodne vláda v souladu s právními normami ČR
- ❑ Tyto úkoly jsou obecně vyjádřeny v meziresortních smlouvách a konkrétně rozpracovány ve „**Směrnici NGŠ AČR k nasazování sil a prostředků AČR v rámci IZS a k plnění úkolů PČR.**“

Použití AČR v souladu se zákonem č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách

AČR plní úkoly uvedené v § 9 a 10 zákona č. 219/1999 Sb. a dále ji lze použít:

- k plnění úkolů PČR, pokud SaP PČR nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, a to na dobu nezbytně nutnou (§14, odst. 1 písm. b) zákona č. 219/1999 Sb., a § 22 zákona č. 273/2008 Sb.),
- k záchranným pracím při pohromách, nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí, nebo k likvidaci následků pohromy (§14 – §17 zákona č. 219/1999 Sb.),
- k leteckému monitorování pohromy a monitorování radiační a chemické situace (§17 zákona č. 219/1999 Sb.),
- k odstraňování jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky (§ 14, písm. d) a §18 zákona č. 219/1999 Sb.),
- k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany (§14, písm. k) a 19 zákona č. 219/1999 Sb.),
- k zabezpečení letecké zdravotnické dopravy (§ 14, písm. f) a § 21 zákona č. 219/1999 Sb.),
- k zajištění letecké služby pátrání a záchrany (§ 14, písm. h) a § 23 zákona č. 219/1999 Sb.),
- k zabezpečení letecké přepravy humanitární a zdravotnické pomoci, (§ 14 a § 24, písm. a) zákona č. 219/1999 Sb.).

Použití AČR v souladu se zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

AČR lze poskytnout na:

- plánovanou pomoc na vyžádání při záchranných a likvidačních pracích jako ostatní složku IZS, vyčleněnými SaP AČR pouze na žádost OPIS GŘ HZS. SaP AČR nasazovat v souladu s Dohodou (§ 21 zákona č. 239/2000 Sb.) a přílohou 3 této Směrnice. O rozsahu poskytnutí pomoci rozhodne ZNGŠ - Ř SOC MO (v jeho nepřítomnosti velící generál). Následně informuje NGŠ AČR.
- ostatní pomoc složkám IZS. Může být poskytnuta na žádost HZS kraje, krajského úřadu nebo MV při provádění záchranných a likvidačních prací VÚ a VZ OS ČR v souladu s § 15, 16 a § 18 zákona č. 219/1999 Sb. a § 22 zákona č. 239/2000 Sb. O jejich nasazení na základě delegované pravomoci rozhodne ZNGŠ - Ř SOC MO.
- Na základě vyžádání oprávněných orgánů, podle zákonů č. 219/1999 Sb. a č. 239/2000 Sb., mohou být vojáci a zaměstnanci použiti pouze v případě, že jsou ohroženy životy nebo zdraví lidí, značné majetkové hodnoty, životní prostředí nebo jiné chráněné zájmy a příslušné správní úřady, orgány územní samosprávy nebo požární ochrana nemohou zajistit záchranné práce nebo likvidaci následků pohromy vlastními silami.
- SaP AČR mohou být za krizových stavů použity také ve prospěch Správy státních hmotných rezerv (dále jen SSHR). Rozsah a způsob vyčlenění SaP AČR je stanoven Dohodou o součinnosti v oblasti přepravy pohotovostních zásob za krizových stavů mezi MO a SSHR. Použití těchto SaP realizovat po přijetí rozhodnutí vlády ČR.

Vyžadování a nasazování sil a prostředků AČR k záchranným pracím

Použití Armády ČR mohou vyžadovat:

- hejtmani krajů a starostové obcí, v jejichž obvodu došlo k pohromě, u NGŠ AČR (§ 16 odst. 1 zákona č. 219/1999 Sb.);

Ozbrojené síly při řešení krizových situací

- hejtmani krajů a starostové obcí nebo velitel zásahu a velitel jednotky požární ochrany, hrozí-li nebezpečí z prodlení, u velitele VÚ nebo u náčelníka VZ, které jsou nejbližší místu pohromy (§ 16 odst. 2 zákona č. 219/1999 Sb.);
- Ministerstvo vnitra v souladu s ÚPP IZS prostřednictvím OPIS GŘ HZS ČR (§ 20 zákona č. 239/2000 Sb.);
- hejtmani a starostové obcí s rozšířenou působností v souladu s příslušným poplachovým plánem IZS prostřednictvím OPIS IZS kraje (§ 20 zákona č. 239/2000 Sb.);
- velitel zásahu na místě zásahu u velitelů a vedoucích složek IZS, v ostatních případech prostřednictvím místně příslušného OPIS IZS (§ 20 zákona č. 239/2000 Sb.);
- HZS kraje, krajský úřad nebo MV jako ostatní pomoc¹ (§ 22 zákona č. 239/2000 Sb.).

Pravomoc k nasazování SaP AČR v rámci IZS a k plnění úkolů PČR má na základě delegované pravomoci ZNGŠ - Ř SOC MO (v jeho nepřítomnosti velící generál), který informuje NGŠ AČR, v těchto případech:

- plánovaná pomoc na vyžádání – nasazení vyčleněných SaP AČR (uvedených v ÚPP IZS) k záchranným a výjimečně i likvidačním pracím,
- ostatní pomoc, odstraňování jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky,
- k plnění úkolů PČR v souladu s vydaným nařízením vlády ČR.

V případě, že by nasazení SaP AČR ohrozilo plnění základního úkolu ozbrojených sil, může být, v souladu se zněním Dohody, nasazení těchto SaP odmítnuto.

Je-li ohrožena podstatná část území ČR, rozhoduje o použití armády k záchranným pracím při pohromě vláda na návrh ministra vnitra (§16 odst. 3 zákona č. 219/1999 Sb.).

Vyžadování a nasazování sil a prostředků AČR k likvidačním pracím

Použití Armády ČR mohou vyžadovat:

- Ministerstvo vnitra v souladu s ÚPP IZS prostřednictvím OPIS GŘ HZS;

- hejtmani a starostové obcí s rozšířenou působností v souladu s příslušným poplachovým plánem IZS prostřednictvím OPIS IZS kraje
- velitel zásahu na místě zásahu u velitelů a vedoucích složek IZS, v ostatních případech prostřednictvím místně příslušného OPIS IZS;
- HZS kraje, krajský úřad nebo MV pro potřebu složek IZS jako ostatní pomoc (§ 22 zákona č. 239/2000 Sb.).

Vyžadování a nasazování vyčleněných sil a prostředků AČR v případě vzniku mimořádné události 2. nebo 3. stupně na jaderných elektrárnách Temelín a Dukovany

V případě vyhlášení mimořádné události 2. nebo 3. stupně na jaderných elektrárnách (dále jen MU na JE) mají pravomoc vyžadovat nasazení vyčleněných SaP AČR:

a) k zabezpečení nasazení dekontaminačních odřadů osob, výzbroje a techniky, případně hospodářských zvířat:

- na JE Temelín: hejtman Jihočeského kraje nebo jeho odpovědný zástupce, nebo v případě nebezpečí z prodlení ředitel HZS Jihočeského kraje nebo jeho odpovědný zástupce (řídící důstojník nebo velitel zásahu);
- na JE Dukovany: hejtman Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje nebo jeho odpovědný zástupce, nebo v případě nebezpečí z prodlení ředitel HZS Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje nebo jeho odpovědný zástupce (řídící důstojník nebo velitel zásahu).

b) k zabezpečení nasazení sil a prostředků ve prospěch celostátní radiační monitorovací sítě (dále CRMS) v souladu s přílohou

- KŠ SÚJB: prostřednictvím SSm SOC MO, na základě požadavku vydá ZNGŠ - Ř SOC MO (v jeho nepřítomnosti velící generál) nařízení NGŠ AČR. SaP ARMS uvedené v příloze 3 budou vyžadovány v souladu s ÚPP IZS.

Nasazení vyčleněných SaP vyžadují oprávněné osoby prostřednictvím OPIS MV - GŘ HZS ČR u SSm SOC MO.

c) k plnění úkolů pořádkové služby PČR:

- ředitelé příslušných Krajských ředitelství PČR Jihočeského kraje, Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje cestou operačního střediska Policejního prezidia (dále jen OSTř PP ČR).

Nasazení vyčleněných SaP Univerzity obrany (dále jen UO), PozS, VzS a Velitelství výcviku – Vojenské akademie (dále jen VeV – VA) vyžadovat cestou OSTř PP ČR prostřednictvím **SSm SOC MO**.

VELENÍ, ŘÍZENÍ A SPOJENÍ

Na strategické úrovni **velení** realizovat cestou přímé podřízenosti. **Řízení nasaditelných a nasazených SaP** je založeno na delegované pravomoci NGŠ AČR na ZNGŠ – Ř SOC MO.

Předání nasazených sil a prostředků AČR v rámci IZS a k plnění úkolů PČR se realizuje formou TOA na základě upřesnění ZNGŠ – Ř SOC MO dle přílohy.

Ukončení přesunu do míst stálé dislokace jednotky (ÚU) hlásit cestou dozorčích orgánů ZNGŠ – Ř SOC MO prostřednictvím vedoucího SSm SOC MO.

Součinnost s orgány státní správy a samosprávy:

- a) na strategické úrovni ZNGŠ - Ř SOC MO cestou SSm SOC MO,
- b) na taktické úrovni:
 - určenými veliteli ÚU,
 - řediteli KVV na úrovni územně správních celků,
 - rektorem - velitelem UO podle místa stanoveného úkolu vyčleněných SaP v rámci své působnosti.

Organizace velení a řízení v prostoru nasazení

Záchranné práce v prostoru nasazení řídí a koordinuje velitelem zásahu. Tím je zpravidla velitel jednotky požární ochrany nebo příslušný funkcionář HZS ČR s právem přednostního velení. Pokud na místě zásahu není ustanoven velitel zásahu, řídí činnost složek IZS velitel nebo vedoucí zasahujících SaP složky IZS, která v místě zásahu provádí převažující činnost.

Po dosažení místa nasazení (zásahu) velitel nasazených SaP AČR, informuje velitele zásahu o počtech, schopnostech a připravenosti jednotky.

V průběhu plnění úkolu zabezpečuje informovanost nadřízeného (a KVV) o charakteru plněného úkolu, množství nasazených SaP, případně o předpokládaných změnách úkolu, ke kterým může dojít v průběhu nasazení. V rámci nasazení je velitel SaP AČR odborně podřízen veliteli zásahu, popřípadě veliteli úseku nebo veliteli sektoru. Je členem štábu velitele zásahu, jeho úkolem je řídit nasazení podřízených SaP, zabezpečit předávání informací o plnění úkolů a o situaci v místě svého nasazení.

Závěr

Přestože Integrovaný záchranný systém svými základními složkami je schopen zvládat většinu mimořádných událostí, zůstává význam a nutnost použití vyčleněných sil a prostředků AČR nezbytný a pro ochranu obyvatelstva a vnitřní bezpečnost státu nezpochybnitelná.

